2023-57-RE

**Causa 2023-57-RE**

*(Ruiz Pelegrina c/ Coma Zamboni)*

**Número de registre 363-2023. Recurs d'empara**

**Sentència del 20 de novembre del 2023**

---

**BOPA núm. 146, del 29 de novembre del 2023**

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 26 de juliol del 2023, per la representació processal de la Sra. Isabel Ruiz Pelegrina, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 17 de juliol del 2023, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i, contra la resta de resolucions recaigudes en el marc de la causa Execució 5000058/2022, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i per extensió els seus drets a la inviolabilitat del domicili i a la propietat privada, reconeguts, respectivament, als articles 15 i 27.1 del mateix text, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que s'acordi la retroacció del procediment al moment en què es va produir la vulneració esmentada. Així mateix, demana que se suspenguin els efectes dels autes que ordenen el desallotjament de la recurrent;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 15, 27.1, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2023 que va admetre a tràmit, aquesta causa amb efectes suspensius;

Vist l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 de setembre del 2023, per la saig, Sra. Lourdes Alonso Martínez, en què sol·licita la notificació urgent i immediata de l'aute esmentat en el cas que consideri que han de suspendre el llançament forçós de la recurrent previst pel dia d'avui a les 10.00 h;

Vist que l'aute del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2023 que va admetre a tràmit el recurs d'empara 2023-57-RE amb efectes suspensius va ser notificat a la saig, Sra. Lourdes Alonso Martínez, el 13 de setembre mateix;

Vist l'escrit urgent presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 14 de setembre del 2023, per la representació processal del Sr. Xavier Coma Zamboni en què sol·licita que el Tribunal Constitucional es pronunciï de manera prèvia a la resolució del recurs sobre la procedència o no de la prossecució de l'execució seguida forçosa per la saig;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 14 de setembre del 2023, per la representació processal del Sr. Xavier Coma Zamboni;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de setembre del 2023, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

**1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries**

1.1. En el marc d'un contracte d'arrendament, l'11 de novembre del 2021, la Secció Civil de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual declarava la resolució del contracte d'arrendament i condemnava la Sra. Isabel Ruiz Pelegrina a retornar la possessió de l'immoble al seu propietari, Sr. Xavier Coma Zamboni. El 27 de setembre del 2022, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va confirmar aquesta decisió en apel·lació.

1.2. El 21 d'octubre del 2022, el propietari del pis va presentar una demanda d'execució d'aquesta sentència, i, el 9 de novembre del 2022, la Secció Civil 5 de la Batllia va dictar un aute en què decidia ordenar a la Sra. Isabel Ruiz Pelegrina que procedís a deixar lliure i vàcua la unitat immobiliària abans de l'1 de desembre del 2022, advertint-la que en cas que no hagués desocupat els llocs es procediria al seu desallotjament, i que si no havia enretirat els seus béns, aquests quedarien a lliure disposició de la part arrendadora.

1.3. La representació processal de la Sra. Isabel Ruiz Pelegrina va formular oposició a l'execució forçosa, i, el 30 de novembre del 2022, la Secció Civil 5 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual no donava lloc a l'oposició, tanmateix, concedia a la demandant un termini suplementari fins al 15 de desembre del 2022 per desocupar l'immoble.

1.4. La representació processal de la Sra. Isabel Ruiz Pelegrina va interposar un incident de nul·litat contra aquesta decisió, i, el 7 de desembre del 2022, la Secció Civil 5 de la Batllia va dictar un aute que no admetia a tràmit aquest incident, que acordava la suspensió de l'aute d'execució fins a la seva fermesa, precisant que es fixaria un nou termini per procedir a la seva execució i indicant a peu de resolució que es podia interposar recurs d'apel·lació en un termini de 13 dies hàbils davant la Sala competent del Tribunal Superior de Justícia (article 18 quater de la Llei transitòria de procediments judicials, modificada per la disposició final cinquena del Codi de procediment civil).

1.5. El 9 de desembre del 2022, la representació processal de la Sra. Isabel Ruiz Pelegrina va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 7 de desembre del 2022, dictat per la Secció Civil 5

de la Batllia, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut, a l'assistència tècnica d'un lletrat i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.6. Aquest recurs d'empara va ser inadmès a tràmit el 20 de desembre del 2022 (causa 2022-75-RE) per prematur.

1.7. El 7 de gener del 2023, la representació processal de la recurrent va formular recurs d'apel·lació contra la inadmissió a tràmit del seu incident de nul·litat, i, el 17 de juliol del 2023, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va acordar desestimar aquest recurs i va confirmar íntegrament l'aute de la Batllia.

1.8. El 25 de juliol del 2023, la Secció Civil 5 de la Batllia va dictar un aute en què fonamentant-se en l'article 375.1 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, del text consolidat del Codi de procediment civil, declarava la seva incompetència per conèixer la demanda d'execució presentada per la part executant i l'informava del procediment a seguir davant el saig.

1.9. El 26 de juliol del 2023, la representació processal de la Sra. Isabel Ruiz Pelegrina va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 17 de juliol del 2023, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i, contra la resta de resolucions recaigudes en el marc de la causa Execució 5000058/2022, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, per extensió els seus drets a la inviolabilitat del domicili i a la propietat privada, reconeguts, respectivament, als articles 15 i 27.1 del mateix text.

**2. Argumentació jurídica**

**2.1. Argumentació de la recurrent**

- La recurrent al·lega que el fet que la demanda d'execució inicial no li hagi estat notificada vulnera el seu dret a la defensa, reconegut a l'article 10 de la Constitució, ja que atès que no coneixia ni la data ni el seu contingut, no va poder actuar, ni oposar-se a aquesta demanda.

- Seguidament, exposa que la decisió d'execució que indica que arribat el termini fixat si no havia desocupat els llocs es procediria al seu desallotjament, es canviaria el pany de la porta d'accés, i que si no havia enretirat els seus béns, aquests quedarien a lliure disposició de la part arrendadora, vulnera el seu dret a la inviolabilitat del domicili, reconegut a l'article 15 de la Constitució, així com el seu dret a la propietat privada, establert a l'article 27.1 del mateix text.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que s'acordi la retroacció del procediment al moment en què es va produir la vulneració esmentada.

**2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia**

- La Sala Civil recorda les disposicions aplicables del Codi de procediment civil en matèria d'execució de les resolucions judicials (llibre quart), les quals no preveuen la intervenció de la part executada abans la notificació de la decisió, ni cap audiència abans la presa de decisió.

- També considera que si bé els principis del contradictori i d'igualtat d'armes processals exigeixen que els òrgans judicials assumeixin un rol proactiu en la comunicació de qualsevol escrit que s'hagi presentat en les actuacions a totes les parts litigants, el fet que el batlle no hagi traslladat a la recurrent la demanda d'execució no comporta de manera automàtica una nul·litat d'actuacions; això només succeeix quan una part es veu efectivament privada de l'oportunitat de defensar la seva posició.

- Precisa que en aquest cas, la recurrent va poder oposar-se a la decisió que li va ser notificada, la qual només fa que promoure l'execució efectiva d'una sentència ferma en els terminis atorgats per la llei.

- Pel que fa als drets a la inviolabilitat del domicili i a la propietat privada, recorda que les qüestions impugnades per la recurrent son la conseqüència d'una decisió de justícia ferma i no vulneren els seus drets fonamentals.

- I concretament sobre la confiscació dels seus béns, la Sala Civil indica que el pronunciament impugnat per la recurrent pretén assegurar a l'arrendador poder recuperar la possessió de l'immoble lliure dels béns titularitat de la part arrendatària. I afegeix que la part arrendatària disposa d'un ampli

marge de temps per buidar el pis per tal que aquest pronunciament no hagi de desplegar cap efecte.

- Per aquests motius desestima el recurs d'apel·lació de la recurrent i confirma la decisió de la Batllia.

**2.3. Argumentació del Sr. Xavier Coma Zamboni**

- Una vegada notificada l'admissió a tràmit amb efectes suspensius del recurs d'empara, aquesta part va presentar dos escrits, el primer d'ells, qualificat d'urgent, en què al·lega que els efectes suspensius no han d'aplicar-se a la transmissió de l'execució efectuada a la saig.

- Destaca que la decisió del batlle de declarar-se incompetent i d'adreçar aquesta part a la saig per sol·licitar l'execució forçosa de la resolució judicial no està inclosa en l'objecte del recurs d'empara.

- Recorda que la modificació legislativa en la matèria està en vigor des de l'1 de gener del 2023, que la saig va pronunciar l'expulsió de la recurrent el 8 d'agost del 2023 i que aquest acte no va ser impugnat.

- Així mateix, al·lega que la suspensió dels efectes notificada en virtut de l'admissió a tràmit del recurs d'empara no hagués hagut d'afectar aquest procediment d'execució, ja que és diferent de l'objecte del recurs, i, impugna el fet que la continuació de l'execució hagués pogut produir cap perjudici a la recurrent a causa del caràcter definitiu del pronunciament del fons de la causa, el qual no ha estat mai qüestionat.

- Considera que la vulneració eventual dels drets fonamentals de la recurrent reconeguda per part del Tribunal Constitucional en el decurs del procediment objecte del recurs d'empara, encara que hagués pogut ser susceptible d'una indemnització, no havia de tenir cap conseqüència sobre l'execució sota la responsabilitat de la saig.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que es pronunciï, de manera urgent i abans de la resolució del recurs d'empara, sobre la procedència o no de la prossecució de la causa d'execució seguida per la saig.

- En el segon escrit, pròpiament d'al·legacions al recurs d'empara, el propietari de l'immoble considera trobar-se davant un abús de dret, ja que la recurrent, segons el seu parer, intenta de manera manifesta evitar o retardar tant com sigui possible l'execució del pronunciament de la resolució judicial ferma de l'11 de novembre del 2021.

- Posa en relleu que el trasllat de la demanda d'execució no té un caràcter preceptiu, i que el Codi de procediment civil tampoc preveu el tràmit de contesta a la demanda.

- Recorda les disposicions dels articles 385 i següents del Codi de procediment civil, les quals han estat respectades pel batlle.

- Afegeix que la recurrent no pot pretendre no saber quines eren les pretensions d'aquesta part, ni pretendre que li mancava informació que l'hagués situat en indefensió o que hagués vulnerat algun dels seus drets fonamentals.

- Precisa que la manca de l'obligació de trasllat de la demanda d'execució no li ha impedit de cap manera oposar-se a l'execució, cosa que ha fet per la via de l'incident de nul·litat.

- També destaca que, segons el seu parer, els drets a la defensa han estat no només respectats, sinó a bastament utilitzats, i, afegeix que l'execució forçosa s'ha hagut d'emprar pel fet que la recurrent no ha volgut acceptar voluntàriament la resolució judicial ferma.

- Pel que fa a la inviolabilitat del domicili al·legada per la recurrent, precisa que es tracta d'una decisió de justícia ferma i definitiva, i que la seva execució no pot considerar-se com a una vulneració de drets fonamentals.

- Per acabar, recorda que tampoc es pot assimilar a una mesura confiscatòria o a una vulneració del dret a la propietat, el simple recordatori de les conseqüències de l'abandó eventual dels seus béns dins de l'immoble objecte de l'expulsió.

- Per tots aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara.

**2.4. Argumentació del Ministeri Fiscal**

- El Ministeri Fiscal confirma que les disposicions del Codi de procediment civil no obliguen a donar trasllat de la demanda d'execució.

- Per tant, considera que la manca de notificació de la demanda d'execució és conforme al dret i no comporta la vulneració dels drets fonamentals de la recurrent.

- No obstant això, precisa que d'acord amb els principis de contradicció i d'igualtat d'armes processals, així com amb les disposicions de l'article 128 del Codi de procediment civil, una còpia de la demanda d'execució hagués hagut d'adjuntar-se a l'aute d'execució, per tal que l'executat pugui oposar-s'hi si s'escau.

- Considera que la manca de trasllat de la demanda va constituir un defecte processal i cal valorar si aquesta infracció processal ha pogut causar indefensió.

- També destaca que es va ometre d'admetre la demanda de conformitat amb les disposicions de l'article 386 del Codi de procediment civil, circumstància que constitueix igualment un altre error processal.

- Posa en relleu que és precisament l'absència del coneixement d'aquest element aquell que du la recurrent a triar la via de la nul·litat d'actuacions en lloc de l'oposició directa.

- Efectivament, conclou que la manca de trasllat de la demanda d'execució en el moment de la notificació de l'aute d'execució vulnera el principi d'igualtat d'armes processals i el dret a la defensa, condicions del dret a un procés degut, establert a l'article 10 de la Constitució.

- Altrament, constata que la decisió d'execució va ser dictada el 9 de novembre del 2022 i va ser notificada a la recurrent el 16 de novembre del mateix any, amb una execució que havia d'efectuar-se l'1 de desembre següent, data aquesta darrera, que no respectava el termini de 13 dies hàbils per

poder formular oposició a l'execució, ja que el termini hagués hagut de finalitzar el 3 de desembre.

- Sobre aquesta qüestió, el Ministeri Fiscal també conclou que s'ha vulnerat el dret a la defensa, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

- Tanmateix, pel que fa a la vulneració de la inviolabilitat del domicili, reconegut a l'article 15 de la Constitució, addueix que en tractar-se d'una decisió ferma aquesta vulneració no pot ser al·legada.

- Així mateix, recorda que la pretesa vulneració del dret a la propietat privada derivada del fet que els béns abandonats pels llogaters quedarien a la lliure disposició del propietari tampoc pot ser considerada, ja que no es pot permetre que el seu dret a la propietat privada prevalgui sobre el dret a la propietat de l'executant i això d'acord amb l'estricta aplicació de l'article 410.3 del Codi de procediment civil.

- Per acabar, el Ministeri Fiscal demana la desestimació parcial d'aquest recurs d'empara, per haver-se produït parcialment la vulneració dels drets fonamentals al·legats.

**3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional**

3.1. El Tribunal Constitucional no és ni una tercera instància, ni un tribunal suprem, ni un tribunal de cassació.

3.2. De manera prèvia, cal donar resposta a la petició del primer escrit presentat per la representació processal del Sr. Xavier Coma Zamboni en què demanava a aquest Tribunal que es pronunciés de manera urgent i abans de la resolució del recurs d'empara sobre la procedència o no de la prossecució de la causa d'execució seguida per la saig.

El procediment del recurs d'empara està regulat al capítol sisè de la Llei qualificada del Tribunal Constitucionals. L'article 91.2 d'aquesta Llei disposa que el Tribunal dicta sentència dins el termini de dos mesos comptats des de la data d'admissió a tràmit; hi ha un tràmit d'al·legacions de 13 dies

hàbils i un tràmit de conclusions de 13 dies hàbils. Qualsevol decisió sobre la suspensió dels efectes o el seu aixecament ha de ser decidida pel Ple del Tribunal. I si es vol respectar el principi de contradicció i el dret a la defensa, també aquest escrit ha de ser traslladat a la part adversa i al Ministeri Fiscal per tal que puguin al·legar al respecte, fet que retardaria el pronunciament de la sentència.

Per consegüent, el Tribunal Constitucional declara que aquest escrit i la petició que conté no son procedents.

3.3. Seguidament, pel que fa al fons de la causa, cal posar en relleu que la recurrent no impugna en el seu recurs d'empara el contingut de la sentència ferma i definitiva de l'11 de novembre del 2021, dictada per la Secció Civil 5 de la Batllia, mitjançant la qual es resolia, entre d'altres, l'obligació de retornar la possessió de l'immoble al seu propietari, Sr. Xavier Coma Zamboni.

3.4. Pel que fa al procediment d'execució d'aquest pronunciament, és clar que les disposicions del Codi de procediment civil no estableixen el trasllat de la demanda d'execució, i, per consegüent, les disposicions legals han estat degudament respectades en la matèria.

3.5. Tanmateix, com ho destaca el Ministeri Fiscal en les seves al·legacions, l'admissibilitat d'aquesta demanda d'execució no va ser pronunciada d'acord amb les disposicions de l'article 386 del Codi de procediment civil, causant d'aquesta manera un error processal.

3.6. A més, en la notificació de l'aute d'execució s'hagués hagut d'adjuntar la demanda d'execució per a una bona informació equitable de les parts. Aquesta manca de trasllat és contrària als principis de contradicció i d'igualtat d'armes processals, tal com es desprèn de l'article 128 del mateix Codi de procediment civil.

3.7. A més a més, l'aute d'execució va ser dictat el 9 de novembre del 2022, li va ser notificat a la recurrent el 16 de novembre següent, i, per consegüent el termini per manifestar la seva oposició finalitzava 13 dies hàbils després, és a dir, el 3 de desembre del 2022, quan la decisió preveia la data de l'1 de desembre d'aquell any per a l'execució forçosa, circumstància que duia a la infracció efectiva del termini per a l'oposició eventual de la recurrent.

3.8. D'aquests tres elements que s'acaben d'analitzar, cal concloure que l'exercici dels drets a la defensa de la recurrent s'han vist afectats i que, per consegüent, s'han vulnerat els seus drets a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3.9. Per contra, l'al·legació sobre la vulneració del dret a la inviolabilitat del domicili, reconegut a l'article 15 de la Constitució, no pot prosperar, ja que en aquest cas es tracta de l'execució d'una decisió judicial ferma i definitiva.

3.10. El mateix succeeix amb la vulneració del dret a la propietat privada, el fet que diversos béns, voluntàriament abandonats per la recurrent, es trobessin a disposició del propietari de la unitat immobiliària després de la seva expulsió seria la simple conseqüència de la decisió mateixa de la recurrent i no comportaria de cap manera una vulneració del seu dret a la propietat privada.

3.11. Per aquests motius cal declarar que s'han vulnerat els drets a un procés degut i a la defensa de la recurrent, i, per tant, cal estimar parcialment el seu recurs d'empara.

3.12. Pel que fa als efectes d'aquesta vulneració, aquest Tribunal considera que, atès el caràcter definitiu del pronunciament del fons de la causa, el qual no ha estat qüestionat per la recurrent, i tenint en compte la fase en què es troba actualment l'execució en mans de la saig, la millor mesura per reposar la recurrent en la plenitud del seu dret, a més del reconeixement d'aquesta vulneració, és la declaració del seu dret a rebre una indemnització en la quantia que determini la jurisdicció ordinària.

3.13. L'estimació parcial del recurs d'empara comporta que no sigui procedent cap condemna especial en costes (article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional *a contrario*).

**Decisió:**

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

**Ha decidit:**

1. Estimar parcialment el recurs d'empara 2023-57-RE interposat per la representació processal de la Sra. Isabel Ruiz Pelegrina.

2. Declarar que s'han vulnerat els seus drets a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3. Declarar que la recurrent té dret a ser indemnitzada en la quantia que determini la jurisdicció ordinària.

4. Declarar que no és procedent efectuar cap pronunciament en matèria de costes.

5. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la recurrent, a la representació processal del Sr. Xavier Coma Zamboni, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia, al Ministeri Fiscal i a la Sra. Lourdes Alonso Martínez, en la seva qualitat de saig, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 20 de novembre del 2023.

Jean-Yves Caullet

President

Joan Manel Abril Campoy

Vicepresident

Dominique Rousseau

Magistrat

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat